

Mi lett belőled ifjú vegyész? – Fuxreiter Mónika, Debreceni Egyetem, Lendület kutatócsoport-vezető

A Nobel díjas Ada Yonath-tal (Rehovot, Izrael), akihez személyes ismeretség és szakmai kapcsolat fűz.

mindent megtett a felkészítésünkért, de nem a versenyek voltak a fő cél. Sokat beszélgettünk fizikáról és filozófiáról is.

Milyen indíttatásból kezdted el a kémiával komolyabban foglalkozni?

Általános iskolában geológusnak készültem, de édesapám lebeszélte erről. Ekkor jött a kémia. Gyakorlatilag a gimnázium kezdetétől „kémiáztam”. Ez részben versenyfeladatok megoldását jelentette, alapvetően pedig a témához kapcsolódó olvasást. Az egyetemi anyag jelentős részét már felvételikor ismertem.

Mikor nyertél vagy értél el helyezést kémiai versenyeken?

Elsős és másodikos gimnazistaként is országos döntőbe kerültem az Irinyi versenyen, 10-15. helyen végeztem. A megyei döntőt megnyertem.

Ki volt a felkészítő tanárod? Hogyan gondolsz vissza rá?

Felkészítő tanárom a kecskeméti Katona József Gimnáziumban Sándor Zoltán tanár úr volt. Hálával tartozom neki, rengeteget tett mindnyájunkért, akik szerettük a kémiát. Bármikor bemehettünk a laborba, saját eszközökkel mérhettünk, akár egyéneként is foglalkozott velünk. Az egyik Irinyi-döntő előtt pár héttel megműtöttek, és nem tudtam bejárni. Sándor tanár úr maga hozta el nekem naponta a feladatokat, és beszélt meg velem azok megoldásait. Ő

Ismerted-e diákkorodban a KÖKÉL-t?

Igen, oldottam meg példákat, de nem nagyon emlékszem, mi lett velük.

Hozzásegítettek-e a pályaválasztásodhoz a versenyeken elért eredmények?

Középiskolában nem voltam igazán nagy versenyző. Egyedül az „Értem a természetet” (ma Bugát Pál) komplex természettudományi versenyen (fizika, kémia, biológia, földrajz) sikerült országos első helyezést elérni csapatban. A versenyek azonban megismertettek az éles helyzetekkel együtt járó izgalommal.

Mi a végzettséged és a pillanatnyi foglalkozásod? (Maradtál-e a kémiai pályán? Ha nem, miért?)

Kutató vegyészként végeztem az ELTE-n.

2012-től a Debreceni Egyetem Biokémiai és Molekuláris Biológiai Intézetében a Fehérjedinamikai Kutatócsoportot vezetem (<http://protdyn.med.unideb.hu>). Ezelőtt számos helyen jártam a világban, posztdokorként pl. együtt dolgoztam Arieh Warshellel, akit 2013-ban kémiai Nobel-díjjal tüntettek ki. Előadásában nekem is köszönetet mondott. Kutatásaimat egy ideig a Cambridge-i Egyetemen és a Laboratory of Molecular Biology MRC, Cambridge vendégként, előtte pedig a Weizmann Intézetben (Rehovot, Izrael) végeztem. Jelenleg a fehérjék működésének egy teljesen új értelmezésén dolgozunk, több tudományterületet ötvöző módszerekkel.

Nyertél-e más versenyt vagy ösztöndíjat?

Egyetemen elméleti kémia szekcióban nyertem országos TDK versenyt, majd ezt követően Pro Scientia-díjat. Ezt még számos díj, kitüntetés és ösztöndíj követte itthon és külföldön egyaránt. Jelenleg kutatócsoportomat az MTA Lendület programja támogatja.

Van-e kémikus példaképed (akár kortárs is)? Miért pont ő?

Warshel. Egyrészt eredetileg alkotott egy olyan területen, amibe örülnék neki akkor belevágni. Másrészt rengeteget tanultam tőle kémiáról, fehérjékről és a küzdelemről is, ami az új elméletek elfogadtatásával jár.

Mit üzensz a ma kémia iránt érdeklődő diákoknak?

A mai diákokra hatalmas nyomás nehező. Az internet segítségével ugyanakkor hozzáférhetnek a legújabb tudományos eredményekhez, bepillantást nyerhetnek a legmodernebb technológiákba is. Ha valaki ebben a kavalkádban meg tudja őrizni a gyermeki kíváncsiságát és egyszerű, tiszta gondolkodását, annak örömet jelent majd a kutatás.

Mi az, amit mindenképp szeretnéd, ha megtudnának rólad?

Szeretem a zenét, az olvasást, szívesen úszom. Leginkább persze gyerekeimnek, Krisztinek, Palkónak és Andrisnak örülök, nagyon büszke vagyok mindhárójukra.